

І. В. КАРГЕЛЬ

ЄІО

«І оскільки він барився...» (Бут. 19:16)

Цього разу нас цікавитиме одна єдина риса з життя Лота. Ця риса варта співчуття, однак вона характеризує людину повністю; а тому, що вона належала праведнику, – це серйозне попередження для кожного віруючого. Ця риса небезпечна, і вона коштувала б Лоту земного і вічного життя, якби Бог не втрутився насильно.

Ця риса – потяг до Содому і небажання вийти звідти в напрямку Божому після того, як він там опинився. Коли Бог побажав вивести його з Содому, Лот зробив все для того, щоб залишитися там якнайдовше. Ця схильність до Содому, тобто до світу і його похотей, – риса, небезпечна для багатьох віруючих наших днів. Одні живуть цим таємно, інші – пішли вже далеко і живуть у світі відкрито; і хоч Бог посилає їм Своїх ангелів і вісників, напоумляє їх, вони все одно повертатися не хочуть. Ці віруючі лишаються там не тільки тому, що вони, можливо, флегматичні за характером і не швидко приходять до якогось рішення, – ні, багато з них, коли стоїть питання про земного і світського, такі ж рішучі, як і Лот; лише тоді, коли їм

доводиться відриватися від того, що гріховне і повністю перейти на Божий бік, виявляється, що такі віруючі, як Лот, стоять на боці Содому: вони не поспішають. В усякім випадку ми зробимо добре, якщо уважно придивимося до цієї людини (Лота) і через неї випробуємо себе. Сам Бог цього хоче. Це Він поставив його в Писанні перед нашими очима. Кілька питань стосовно цієї людини допоможуть зробити цей аналіз якомога кориснішим для нас.

І. Хто ж то був, котрий барився в Содомі?

Це був Лот, котрий більше від усіх не повинен був цього робити. Чи можна було від нього цього чекати? Якщо хтось і повинен був тоді добровільно і швидко покоритися ангелам, то це Лот. Він був віруючим протягом багатьох років. Ці ангели сказали йому повну істину про гріх Содому; вони відкрили Лоту про злиття майбутнього гніву Божого, і йому, як нікому іншому, було дано чітке повеління – тікати. Чи не повинен був Лот негайно порвати всі зв'язки і поспішити звідти? Якби про жінку Лота, в якій ми не можемо відкрити жодних ознак духовного

життя, і про ненавернених обох дочок його було сказано, що вони не поспішали, то це не було б дивним.

О, як жаль, що часто саме віруючі, ставши теплими і холодними, продовжують безпечно жити, не підкоряючись Богу; саме ті, які мають більше світла, ніж інші, більше знають і тому несуть більшу відповідальність! Цей непослух свідчить про жорстокосердя. Останнє виникає саме тоді, коли на отримане світло закривають очі і не дають йому впливати на себе і своє життя. Тому там, де Слово проповідується вірно і без домішок, є немало озлоблених, які притупили своє сумління, спокійно слухаючи про святе і серйозне, проте воно їх не торкається. На них, як на Лота, вся людська праця не впливає; навіть ангели не можуть їх зрушити, загрожуючі важкі удари не виводять їх із Содому; лише коли Бог застосовує силу, буває успіх.

Барився Лот, у якого була задача: вивести з Содому найдорожчих йому людей. Ми читаємо: «Коли зійшла зоря, ангели почали підганяти Лота, кажучи: встань, візьми дружину твою і двох дочок твоїх, які у тебе, щоб не загинути тобі за беззаконня міста» (19:15). Якою благословенною і великою була ця задача! Який віруючий батько сім'ї міг би ухилитись від неї? Але тоді Лот повинен був найперше стати хорошим прикладом для своїх жінки і дочок. Він повинен був поспішати, не гаючи часу. Всякі інші розмови були б безглуздя. Що повинен був зробити Лот? Це – взяти посох, рішуче сказати жінці і дочкам: «Йдемо!», а тоді так само рішуче направити свої кроки до дверей і йти до воріт

міста, аж поки вони не лишилися б у нього за спиною.

Та як могли Лотові близькі поставитися серйозно, бачачи, як він сам під різними приводами і відмовками все відтягував і відтягував своє спасіння, і з яким вдоволенням він викроював кілька хвилин, щоб залишитися в стінах Содому. О, скільки ще батьків і матерів винні в тому, що їхні сини і дочки не навернені! Через свою роздвоєність і вагання щодо Христа, через свою прихильність до світу і того, що в світі, вони своїх дітей вплутали в цей світ і зріднили з ним. Намарно чекаєте, що ваші діти стануть християнами. Якось Бутса і його жінку запитали: «Скажіть, будь-ласка, що ви зробили, що всі ваші діти навернені до Христа?» Дружина відповіла: «Ми випередили диявола: привели дітей до Христа раніше, ніж він чи світ змогли накласти на них свою руку». Після цього встав старший син і, звертаючись до батьків, підтвердив: «Це була ваша рішучість, з якою ви йшли за Христом, – вона і привела нас в Його обійми». Батьки, ви чуєте це? Чи можуть ваші сини і дочки те ж саме сказати і про вас? Чи вільні ви від Содому і його пожадливоростей, якого б роду вони не були?

Подумайте: барився Лот – чоловік, який сам повинен був спонукати інших до втечі. Після побудження з боку ангелів ми читаємо: «І вийшов Лот, і говорив із зятями своїми, які брали за себе дочок його, і сказав: встаньте, вийдіть із цього місця, бо Господь знищить це місто. Але зятям його здалося, що він жартує» (19:14). Це був добрий вчинок, хоч Лот це зробив вимушено. Ми маємо прийняти, що цей заклик

звершився відкрито, бо він був зроблений в ту останню ніч, коли весь на-товп жителів міста оточив дім Лота. Уявіть собі: після того зяті відійшли, стали за рогом якогось будинку, щоб звідти дивитися, чи сам Лот буде тікати і як він буде тікати. Однак, вони чекали б даремно – Лот не тікав, він барився. Чи не повинно було це стати каменем спотикання для них? «Підемо спокійно додому й виспимося після безсонної ночі, – могли вони сказати, – він сам не вірить в те, що говорить. Якби насправді було так, як він нам казав, то земля горіла б під його ногами, – він давно був би за містом!»

Все ще доводиться чути, як кажуть про байдужих і охололих віруючих, котрі самі колись закликали інших до навернення: «Вони ж самі не вірять, якби вірили, то були б зовсім іншими людьми». О, ці спокуси, які волають до неба! Що ж каже Писання про спокуси? «Горе світові від спокус!» (Мт. 18:7). Але хіба горе буде лише світові, коли він спокушає? Чи не буде горе і віруючим?

Іноді, дивлячись на віруючих, здається, що вони вважають, що їм дана свобода спокушати; їх не хвилює, що через них гинуть інші. Але послушайте Господа, як Він Своїм учням каже прямо: «Потрібно прийти спокусам; але горе тому, через кого вони приходять» (Лк. 17:1). Так, за висловом Господа, горе спіткає спокусника, ким би він не був. Тому, затремти, віруюча людину, що охолола як Лот, і глянь на свою поведінку! Затремти сильно, почувши далі, як Господь засуджує твою поведінку, кажучи: «Краще було б, якби млинове жорно повісили йому на шию

і вкинули в море, ніж щоб він спокусив одного з малих цих» (Лк. 17:2). Пройди всі держави світу і пошукай країну, яка б навіть за великий злочин так жакливо карала за спокусу, як написано тут! Подумай: як жакливо з млиновим жорном на шії зануритись «в глибині морській» (Мт. 18:6). Отже, не зроблена спокуса повинна бути втоплена без вороття, а той, через кого вона прийшла!

II. Де саме барився Лот?

Зверніть увагу: Лот барився там, де він ніколи взагалі не повинен був бути. Ми дуже добре знаємо, що цей чоловік пішов у Содом проти волі Божої. Лота потягнуло туди, а тому що Бог жодним чином нікого не примушує, Він надав йому вільний вибір. Однак, потрібно було б очікувати, що Лот, як віруюча людина, сам колись опам'ятається і без усякого побудження покине це місто, щоб те, що він зіпсував, все-таки виправити, поки ще є така можливість. Але досвід вчить, що коли віруючий починає опускатися і протистає волі Божій на свій власний шлях, зайнявши неправильне положення, то повернути його буває дуже важко. Щоб такий віруючий сам повернувся, – це майже виключено. Пройдіть слідом за Самсоном, так багато колись обдарованим. Подивіться, що сталося з настільки звеличеним царем Саулом, і прослідкуйте за Коринфською церквою через обидва послання, – справа в них іде нестримно вперед, але чим далі, тим ближче до падіння, а ніяк не до виправлення. І майже нема жодної різниці, в чім полягала невірність прийнятого напрямку, якщо нема бажання

вернутися і взяти правильний Божий напрямок. Чи це теплість, яку зазвичай не вважають гріхом, особливо тоді, коли багато інших ліниво і байдуже ходять навколо; чи це плотський напрямок думок, якого ніхто не бачить, про який знаєш лише сам і, можливо, ще оточуючі; чи це якийсь особливий гріх, з яким носишся, і який майже став твоєю другою натурою, чи нечесна справа, через яку ти власними руками звик переводити з кишені ближнього в свою кишеню, чи щоб то не було, що, ввійшовши, тримається твердо, і ми стаємо рабами. Тому ходи обережно, щоб ти ніколи не потрапив туди, де тобі не потрібно бути; якщо ж ти готовий заплутатися, то тікай вчасно, бо горе тому, чия колія починає заглиблюватися. «Хай відступить від неправди кожен, хто сповідує ім'я Господа» (2Тим. 2:19).

Лот барився там, де він багато загубив. Декому навряд чи так видасться з першого погляду. А інші, навпаки, скажуть, що Лот, в усякому випадку, багато чого надбав у Содомі, дуже багато; тут він став багатшим, ніж був будь-коли раніше; і в якій пошані він перебував! Коли ангели ввійшли в брами міста, то знайшли Лота серед міських старійшин, бо тут обговорювались всі громадські справи. Чужинцю надзвичайно рідко траплялось отримати таке поважне місце. Тільки виняткові обставини і виняткове благовоління могли підняти Лота так високо. Так, хтось міг би вважати це великим щастям. І як інший «лот» ще й ганяє за таким щастям! Однак, яке ж це сміття порівняно з тим, що нещасний Лот тут поховав! Лиш придивись, і ти знайдеш,

що він поховав в цих мурах спілкування зі святими. Ні Авраам, ні Сарра ніколи не ступили сюди ногою; їм це не личило; це був не святий ґрунт. Спілкування з ангелами Лот тут теж не мав. Вони не прийшли, щоб зайти до нього, а мали намір ночувати «на вулиці». Лиш настирливі прохання Лота спонукали їх поступитися і зайти в його дім. Стосовно спілкування його з Богом, то яким далеким були Лот від Бога і Бог від Лота! Бог приходив до Авраама, їв і пив під покрівлею намету Свого раба, але Він унікав дому Лота в Содомі. Чи щось залишалося від духовного життя Лота? Не тільки частина його духовного життя, але й останній залишок його загинув в Содомі. Тим не менше іти звідси Лот не хотів.

Хіба мало існує нині тих, що продали цьому світу своє первородство за сочевичну юшку? Численні визнання і листи підтверджують це. А як багато тих, котрі, як і Лот, про це й не згадують ніколи. Кволі, нещасні, позбавлені благословіння, вони бродять осторонь, часто радіючи, що улюблені Божі не підходять до них близько. Що вони вхопили, як здобич від світу, – до того й прив'язане їхнє серце, це їхній скарб. Він зайняв їхні охолоті серця, наповнив їх, – навіщо для них ще й Бог? Звільнити їх від такого стану – це бажання всіх, хто знає про них, але тільки не їхнє бажання; і хоч ці люди нещасні, жалюгідні, бідні, сліпі і голі – їх це влаштовує, вони не бажають ніякої зміни. Будь-який тиск і умовляння з боку Божих вісників – для них тягар. Чи так стоїть справа з тобою, читачу?

Ще подивіться: Лот барився там, де гріх розвивав прямо сатанинську владу.

Звів же гріх тоді Бога і ангелів Його з неба, як свідкує Господь Аврааму: «крик содомський і гоморрський, великий він, і гріх їхній, дуже тяжкий він; зйду і подивлюся, чи дійсно вони чинять так, яке волення проти них» (Бут. 18:20-21). В усякому випадку жакливі зітхання, крики відчаю, скарги на мерзотні злочини, образа беззачесної невинності та ін., досягли там Божого престолу, спонукавши Його заступитися.

І Лоту ангели сповістили про це. Чи не повинно було це спонукати Лота отямитися? Чи не була вже одна ця остання ніч приводом до того, щоб повернути спину до цього нечестивого місця? Чи міг Лот думати про те, як дім його оточить здичавілий натовп, готовий звершити над ним огидні гріхи, назвати які відмовляються уста, думати, як захочуть оволодіти ним самим, бо він їм намагатиметься перешкодити, і як, нарешті, його врятує втручання ангелів, які вразять сліпотою осканеніле зборище? І бачачи все це, як міг Лот ще бажати залишатися тут? Що ж так утримувало цю людину, що його прив'язувало до цього місця мерзоти, – здається нам нерозв'язною загадкою.

І все це не настільки загадкове для тих, хто знає, що серце людини більш за все «лукаве... і вкрай зіпсоване» (Єр. 17:9), та так, що тільки Господь може знати його. О, як вміє серце лицемірно виставляти напоказ відразу до гріха, словами засуджувати його і самому прикидатися чистим і невинним, тоді як воно годує, терпить і тримається його (гріха)! Чи не пережили і ми самі це все?

Був один; ще не пройшло й року, як він з'явився між віруючими; йому завжди від душі тиснули руку, радо дивилися йому в обличчя, і я ще бачу його серед інших, як він з напруженою увагою слухає Боже Слово. Хто міг тоді подумати, що цей чоловік не тільки любив бути в «содомі», але й сам був содомлянином. Коли його дороги викрилися, він щез і боявся потрапити комусь на очі. Як страшно жити і перебувати там, де гріх проявляє сатанинську владу; але наскільки жакливіше, коли він досягає свого панування у власному серці! Звернімо увагу на «лотів» серед нас, особливо, коли вони знаходяться в передніх рядах. Вам же, котрі хоч якимось чином опутані світом, які потрапили в «содом», де гріх проявляє силу, дозвольте порадити: послухайте заклик Отця і Його обітницю: «Вийдіть з їхнього середовища і відокремтесь... і не торкайтесь до нечистого, і Я прийму вас; і буду вам Отцем, і ви будете Моїми синами і дочками», – говорить Господь Вседержитель» (2Кор. 6:17-18).

А стосовно часу було б не зайвим запитати,

III. Коли барився Лот?

Коли ми придивимось до Слова Божого, то знайдемо, що *Лот барився саме тоді, коли всяка надія на збереження Содому була тільки самообманом*. Вирок Божий вже був проголошений ангелами, і притому у вуха Лота. Цей вирок звучав: «Ми знищимо це місце; бо велике волення на жителів його до Господа, і Господь послав нас знищити його». І оскільки вирок Божий був остаточним і не підлягав перегляду, то

можна було б надіятися, що його виконання не змусить себе чекати. Лише в корені невіруюча людина могла б ще сумніватися, що не станеться те, про що чув Лот. Лот же належав до віруючих. Чому ж, не зважаючи на це, він все ж не рухався з місця? О, такий віруючий, відпавши від Бога, часто вірить Йому не більше, ніж людина світу, бо це не підходить для того життя, яке він обрав і яким тепер живе. Істинне світло для нього згасло, тому він сам освітлює своїм власним світлом ясні та істинні слова, які Бог послав йому, і перевертає їх якраз навпаки. Божі застереження ні про що йому не говорять, небезпека не є для нього небезпекою; взагалі, він почуває себе в такій безпеці, що знову і знову повторює собі: «Ну, не буде вже ж так погано!»

Найбільше проявляється гріхозна заваба у віруючих, які знову впали в гріхове рабство, так що вони, стоячи уже біля крутої прірви безодні і перед судом Божим, все тішать себе: «Бог же милостивий і милосердний; протягом багатьох років і десятків років все йшло під довготерпінням Божим достатньо добре, і надалі все буде так само. Звичайно, це дуже серйозні слова, але тут і багато перебільшення – не роби через них собі зайвих клопотів». Так, ставши недбалим, відпавший робить неправду притулком для себе, і обман своїм прикриттям (Іс. 28:15), за яким він ховається, коли справа доходить до кінця.

Чому відпавший це робить? Бо він так тісно зрісся з гріхом, що вважає за щастя, якщо може ще хоч короткий час побути разом з ним. Кайдани, які гріх надів на нього, він любить; небезпека,

яка йому загрожує, для нього неприємна, але він закриває перед нею свої очі і надіється так пройти. Мабуть, те ж саме було і з Лотом в день загибелі Содому.

Але Лот барився, коли щомиті готувий був вилитись Божий гнів. Люди, котрі побудувалися на Везувії, живуть досить безпечно. Вони добре влаштовуються і оточують себе розкішними садами. Коли їх питають, як вони можуть бути такими спокійними, вони відповідають: «Правда, вулкан викидає полум'я двічі чи тричі на рік, але це не завжди небезпечно; іноді, раз протягом сторіччя гине лише майно його жителів». На це розраховують майже всі жителі. Однак, вони все-таки дуже насторожі. «Ми розуміємо гуркіт грому в його надрах, – кажуть вони відвідувачам, – і коли є схожість на те, що в цей раз буде виверження, то ми все залишаємо і спішимо геть». Лот повинен був спішно піти, бо не тільки здавалось, що вулкан, на якому він жив багато років, почне виливати свою лаву, – ні, було твердо і абсолютно ясно: сьогодні обрушиться гнів Божий. Але бідна людина вже втратила всяку чутливість для достойного сприйняття милостивого Божого попередження. Той факт, що ангели раптом взяли Лота, його жінку і обох дочок за руки і вивели їх вулицями Содому до воріт міста, і при тому силою, – вказує на те, що чекати далі не лишалося ні миті. Міра була повна; вона була готова переповнитися, а цей теплий, охололий муж все ще барився...

Тут особливо видно, яким безпечним робить гріх навіть віруючого, який в ньому живе. Чи є різниця між

Лотом і недбалим содомлянином? Чи є різниця між Лотом і байдужими його зятями, які з нього сміялися, коли він говорив їм про загибель Содому? Так, різниця є, але не на користь Лота. Маса жителів Содому ні слова не знали про прийдешнє; Лотові зяті чули про це лиш від нього; Лот один мав звістку від ангелів; він мав засвідчену істину від Бога. Якщо Лот був таким же безпечним, як і його зяті, то наскільки більше він винен! Насильне спасіння Лота показує, що він загинув би, як і ті; Лот сам не спасався і був у цьому схожим на них. Так і гріх охололого віруючого робить сліпим. Лот не бачив небезпеки, що може загинути з Содомом, не дивлячись на те, що ангели відкрили йому на це очі, і тієї більшої небезпеки, в яку ввійшов через свій непослух і своє зволікання. Цим Лот зневажив останній Божий поклик до свого спасіння. Чи існує звинувачення проти віруючого більш тяжке, ніж оце: «Я хотів тебе спасти, але ти не захотів»? Тут ти стоїш перед прірвою відкинення. Якою безмірно великою була милість Божя, що Лот ще був виведений із Содому!

Ще одне питання я не хотів би обійти; воно повинно бути для нас важливим. Це питання

IV. Чому ж вагався Лот в Содомі?

Тут, звичайно, ми можемо мати лише особисту думку, бо те, що утримує когось в Содомі, як правило, старанно замовчується. Так і Лот нічого нам не каже про те, що його прив'язувало там.

Можливо, Лот очікував на те, що його зяті схаменуться! Це ще може

бути найкращим нашим припущенням щодо Лота. Можливо він думав про те, як було б добре, якби ці молоді люди не загинули, бо в майбутньому вони мали б зріднитися з ним. Якби їхнє спасіння було в дійсності причиною баріння Лота, то воно до деякої міри було б виправданим. Тим не менше, завжди дуже небезпечно, коли ми відтягуємо своє спасіння заради інших, ким би вони не були. По-перше, ми не можемо бути спасеними у всякий час, але повинні спасатися тоді, коли проб'є наша година; по-друге, Бог не завжди кличе, тому ми повинні будемо дати відповідь в Його час. Отже, якщо ти хочеш спасіння інших, скажи їм те, що маєш сказати для їхнього спасіння, клич їх, запрошуй їх, «переконай прийти» (Лк. 14:23). Добре, якщо вони звернуть увагу; ще краще, якщо дійсно прийдуть до Христа. Якщо ж вони не прийдуть або, навіть, не захочуть, то не барись, не лишайся сам у Содомі, бо за своє зволікання ти можеш колись заплатити власною душею. Де чоловік чекає, щоб розірвати стосунки зі світом, поки його жінка не збереться зробити те саме, чи жінка чекає свого чоловіка, там легко може статися, що вони обоє загинуть. Біжи ти, чи буде з тобою хто, чи ні; біжи, коли заклик досягає тебе! «Спасай свою душу», – говорили ангели в ті дні (17 вірш).

Однак, ймовірніше, що Лота прив'язувало в Содомі те, що було для нього дорогим і що доводилося лишати. Згідно з характером і суттю Лота, ми повинні це прийняти. Те, що було для нього таким дорогим, без сумніву, не було чимось мізерним. У

всякім випадку, там був його чудовий дім і те, що наповнювало його. Там було майно, накопичене ним срібло і золото. Там була його дрібна і велика худоба і все, чим він жив до цього. Нічого не можна було взяти з Содому, з усім доводилося назавжди розлучитись. Там і зручності, і набуті звички, і весь світський спосіб життя, який протягом років його відходу від вузької дороги, ймовірно, ввійшов у плоть і кров, і так би мовити, став другою натурою.

Якщо Бог вириває з Содому якогось «лота», то ніщо содомське йти з ним разом не повинно, має все лишитись. Це був дуже різкий розрив; він проник глибоко, дуже глибоко. Бог після довгого очікування зажадав його невмолимо, та Лот не хотів відірватися. Тоді Бог Сам зробив цей розрив без участі Лота. Він силою був виведений звідти; нічого не дозволено було взяти, навіть оглянутися назад, коли все, що так міцно приросло до його серця, пожиралося полум'ям гніву Божого.

Ви бачите, що одна тяга, тяга в Содом і зволікання при втечі звідти, згубили цю людину. Він віддався зваблिवому заблудженню, що можна надбати і небо і цей світ, скарби Христові і земні; що можна з'єднати Царство Боже і Содом. І кінець був: він втратив все! Ніхто не барися добровільно звершити розрив, щоб Бог не був вимушений силою провести межу через наші неправильні розрахунки. «Нині, як почуєте голос Його, не зробіть жорстокими серцець ваших...» (Євр. 3:7-8).

*З журналу «Християнин»
№12, 1926*

*Коли зруйновано основи,
Що зробіть праведний тоді?..
Як в повинь: все пливе довкола –
Дахи і стіни від будови,
Начиння дому й хазяї.*

*Біда. Стихія і руїна,
А де руїна – сльози й сум.
В стихію будь-яка людина
У молитвах до неба лине
І в розумі багато дум.*

*А праведний – йому подвійно
Є боляче в такі часи,
Бо праведні і в дні спокійні
Завжди духовні мають війни,
Все просять: «Господи, спаси!»*

*А коли все навколо – хаос,
Страждає праведна душа:
Та ж правда Божя – то порядок,
Благословення, не упадок!
Будує правда і вітіша.*

*То гріх обманює й руйнує.
І праведний, в кім Божий страх,
Суди Господні бачить, чує
І духом, серцем вже існує
В оселі тій, що в небесах.*

*Що ж в тілі ходить ще землею –
То віра праведних веде:
В їх серці – Господа оселя
І їх дома стоять на скелі,
Яка ніколи не впаде.*

*Коли руйнуються основи,
Що може праведний зробіть?
Чия основа – у Христові,
Він держиться на Божім Слові,
А Боже Слово устоїть!*

Ольга ЛАЗАРУК